

Eğitim Kurumları ve Bilgi Yönetimi

*Seyhan AVCI*¹

*Prof. Dr. Uğur TEKİN*²

İnsanlığın yaşadığı tüm zamanlarda bilgi her zaman ön planda olmuş ve büyük önem taşımıştır. Fakat bilgi hiç bir dönemde 21. yüzyıldaki kadar önemli olmamıştır. Günümüzde, gelişmişliğin ölçütü sahip olunan bilgi olmuştur, bilginin etkinliği de yeni bir bilgi üretimi sağlamasıyla doğru orantılı olarak değer kazanmıştır. Değişimin kaçınılmaz olduğu günümüzde, değişimin bilgi odaklı olarak çok hızlı bir şekilde etkisini göstermeye başlamıştır bu yüzden toplumlar, kendilerini bu değişime uygun gelişim gösterebilecek tarza uygun örgütler olarak düzenlemeyi hedeflemektedirler. Ülkeler eğitimsel hedeflerini bilgiye ulaşabilen ve bu bilgiyi etkin olarak kullanabilen insanlar olarak yetiştirmek üzerine altyapılarını oluşturmaya başlamışlardır. Bilginin bu kadar önemli olduğu çağımızda bilgi yönetimi kavramı toplumlar için vazgeçilmez ve ulaşılması zorunlu bir değer haline gelmiştir. Araştırmada Eğitim kurumlarında bilgi yönetimi ve bilgi yönetiminin aşamaları olan bilgiye ulaşma, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması süreçleri ilgili literatür çalışması yapılarak ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

İnsanlık tarihi boyunca bilgi sürekli ön planda yer almıştır ve bilgi sürekli önemini korumuştur. Fakat günümüzdeki kadar hiçbir dönemde öneme haiz olmamıştır. Çağımızda gelişmişliğin göstergelerinin başında bilgi gelmektedir ve toplumların gelişmişliğini sahip oldukları bilgiye göre derecelendirilmektedir (Yücel, 2009, s. 2).

Bilgi günümüz dünyasında hızlı bir şekilde değişim süreciyle anılmaya başlamıştır. Bu değişim sürecinde siyasal, ekonomik ve kültürel alanlarda büyük değişimlere sebep olmuştur. Bilginin dünyada hızlı bir şekilde yayılması ve bilginin ekonomiye olan olumlu etkisi ile gelişmiş ülkelerin daha da gelişmesini sağlamıştır. Bilginin ekonomiye olan olumlu etkisine bakıldığında gelişmemiş ülkeler için olumsuz etki yarattığı görülür. Bilginin bu artan önemi toplumsal olarak önemli bir değişim sürecini başlatmıştır. Global olarak bakıldığında ise dünya bilgiye dayalı önemli bir değişim yaşamaktadır (Balay, 2004, s. 77).

¹ *İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, seyhanavci81@hotmail.com*

² *İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Ülkelere bakıldığında daha önceleri sanayi ve üretim miktarlarına göre değerlendirilmekteydi fakat günümüzde bilgisayar teknolojilerine, mikro elektronik gibi alanlarda ulaşılan bilginin paylaşılması, kullanılması ve depolanmasına bağlı olarak ulaşılan bilgi miktarına göre değerlendirilmektedir. Sanayi tesislerinin kurulmasında, modernize edilmesinde, üretim yapılmasında bilginin önemi ortaya çıkmıştır. Bilginin sanayi alanında kullanılmasına bakıldığında iletişim, otomasyon ve var olan yapıyı güçlendirme gibi görevler üstlenmiştir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/bilim/yucelih/biltek03.pdf>).

Bilgi

Bilgi birçok şekilde tanımlanmaktadır. Bilgi TDK'ye göre: 1. İnsan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütünü, bili, malumat. 2. Öğrenme araştırma veya gözlem yolu ile elde edilen gerçek, malumat, vukuf. 3. İnsan zekâsının çalışması sonucu ortaya çıkan düşünce ürünü, malumat, vukuf olarak tanımlanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>).

Bilgi Yönetimi

Bilgi yönetimi kavramının farklı şekillerde tanımı yapılmıştır ama genel olarak bilgiye ulaşıması, paylaşılması ve depolanması süreçlerinin bir bütünü olarak tanımlanmaktadır.

Bilgi yönetimi; kurumun amaçlarını gerçekleştirmek için ulaşılabilen kaynakları kullanarak bunu kurumda çalışanların deneyimleri ile bilgiyi üretme, paylaşma, kullanma ve depolama sürecinin yönetilmesi süreci olarak tanımlanabilir (Çınar, 2004, s. 2).

Bilgi yönetimi ekonomik düzenin bir sonucu olarak meydana gelmiştir. Teknoloji, iletişim ve bilginin artmasına paralel olarak bilginin toplamı anlamına gelen ve bir üretim unsuru olarak milletlerarası sermayeyi kurumlar açısından rekabet etmeyi aynı zamanda yenileşmeyi zorunlu kılmıştır. Bu yenileşemeye bağlı olarak bu bilginin kurumlar arsında katma değer kazanarak kullanmak için bilgi yönetimini zorunlu kılmıştır. Bu bilgilere bakarak kişi ve kurumlara bağlı olarak bilginin üretilmesi, yapılandırılması, kullanılması ve depolanmasını sağlayan kurumsal bir sistemin kurulmasıdır (<http://kaynak.unak.org.tr/bildiri/unak05/u05-8.pdf>).

Eğitim Kurumlarında Bilgi Yönetimi

Bilgi kurumları bilgi çağında en önemli kurumlardır. Çağın istediği insanı yetiştirmek ve toplumun sağlıklı bir şekilde varlığını sürdürebilmesinde eğitim kurumları en önemli görevi üstlenen kurumlardır. Bu kurumları şekillendirmede ve ulusal bazda ortak bir amaç doğrultusunda eğitim kurumlarının değerlendiren bir sistem oluşturmak gerekmektedir. Bu çalışmaları yapabilmek için esnek ve rahat, çağın gereklerine göre karar verebilen, farklı fikir ve uygulamalara açık paylaşımı seven bir yapıya bürünmelidirler (aof20.anadolu.edu.tr/bildiriler/Fatma_Ozmen).

Bilgi çağında eğitim kurumları en merkezde yer almaktadır. Bilgi çağında iyi bir bilgi yönetimi için eğitim kurumlarına getirilebilecek öneriler:

- Eğitim kurumlarında yapılandırılacak bilgi, kurum içinde bilgi yönetimi sistemleri yoluyla yararlı olan bilgiye ulaşma, bilginin nasıl kullanılacağı ve bilgiyi nasıl geliştireceği konusunda devamlı araştıran, sorgulayan sürdürülebilir bir sistemle sağlanabilir.
- Yalnızca ülkemizdeki değil dünyadaki eğitim kurumlarının yapmış olduğu çalışmaların izlenmesi ve ortak çalışmalar yaparak kurumun gelişmesini sağlaması.
- Kurumda çalışanların izlenerek, verimli olarak yapılan çalışmaların ödüllendirilmesi. Ödüllendirme ve yapılan işe saygı duyulması kişilerin motivasyonunu artıracak buna bağlı olarak ise kurumun verimi artı yönde ilerleme sağlayacaktır.
- Kurumun performansını ve uygulamalarını, diğer kurumların performans ve uygulamalarıyla karşılaştırmak kurumun eksiklerini görmesi ve yeniden sistemini düzenlemesi noktasında katkı sağlayacaktır.
- Bilgi yönetimini, özellikle bilgi paylaşımı ve üretiminin daha sağlıklı olması noktasında kurum içinde beyin fırtınaları, açık oturumlar, paneller, görüşmeler gibi farklı etkinlikler yapılmadığıdır. Bu noktada önemli bir adımda konusunda uzaman kişilerin bilgilerini paylaşım aktarabileceği ortamlar yaratmalıdır.

- Kurumun mevcut kullandığı bilgileri, örgütün diğer kurumlarıyla rahat ve hızlı bir şekilde aktarabileceği bilişim sistemleri kurulmalıdır.
- Bilgiye ulaşılması aktarılması ve yeni bilgilerin üretimini sağlayacak teknolojik yenilikleri takip etmek ve ondan faydalanmalıdır. Merkezi veri tabanları oluşturularak örgütün bütün kurumlarının bilgi yükleyip bilgi alabildikleri ve bilgi paylaşabildikleri sistemler oluşturulmalıdır
- AR-GE birimleri bilgi yönetimi noktasında sürekli üreten ve sorgulayan bir yapıya büründürülmelidir.
- Eğitim kurumlarını, örgütün ve paydaşlarının beklentilerini ve gereksinimlerini belirleyerek, beklenti seviyesini artırmak buna bağlı olarak örgütü değişime açık bir şekilde bilgi üretimi yapan ve kullanan duruma getirmek.
- Eğitim kurumları arasında rekabet ortamı oluşturulması bilgini üretimini ve paylaşımının artmasını sağlayacaktır.
- Bilgi çağında bilginin sürekli artması, hangi bilgiye ulaşılabilceği ve hangi bilginin yararlı olduğu noktasında sıkıntılar yaratmaktadır. Örgüt bu bakımdan sürekli yenileşmeye açık olmalı ve örgütte çalışan bireylerin sorun çözüme, yenileşen dünyaya ayak uydurabilecek donanıma sahip olması sağlanmalıdır.
- Yapılan çalışmalarla örgüte çalışanlara örgütün hedefleri benimsetilmelidir.
- Eğitim örgütlerinde devamlı stratejik planlar oluşturulmalı, yapılan bu planlarda bilgi yönetiminin boyutları açıkça belirlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: *Bilgi, bilgi yönetimi, eğitim kurumları*

Kaynakça

- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37 (2).
- Çınar, İ. (2004). *Bilgi yönetiminde eğitim yöneticilerinin yeterlikleri: Malatya örneği*. İnönü Üniversitesi, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı.
- Özmen F. (2013). *21. Yüzyılda bilgi yönetimi ve eğitim örgütleri*. Aof20. Anadolu.Edu.Tr/Bildiriler/Fatma_Ozmen.
- Sağsan, M. *Bilgi süreçleri ve bir model önerisi*. <http://Kaynak.Unak.Org.Tr/Bildiri/Unak06/U06-6.Pdf>. [02.07.2013].
- TDK. <http://www.tdk.gov.tr>, [30.10.2013].
- Yücel, H. (2009). *Bilim-teknoloji politikaları ve 21. Yüzyılın toplumu*. <http://Ekutup.Dpt.Gov.Tr/Bilim/Yucelih/Biltek03.Pdf>. [05.07.2013].